

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Sergei Kuštšenko
Valgamaa Arstikeskus OÜ
sergei.kustsenko@valgamaaarstikeskus.ee

Teie 03.10.2024 nr

Meie 23.10.2024 nr 2.2-9/24/2522-2

Vastus selgitustaotlusele

Andmekaitse Inspeksioon sai Teie pöördumise, milles küsite, kas võite kohalikule omavalitsusele väljastada füüsilise isiku terviseandmeid.

Märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamist reguleerib märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seadus (edaspidi MSVS). MSVS §-st 3 tulenevalt on Andmekaitse Inspeksioonil kohustus anda õiguslaseid selgitusi inspeksiooni tegevuse aluseks olevate õigusaktide ja asutuse pädevuse kohta.

Õiguslaste selgituste andmine ei tähenda õigusabi andmist. Õiguslaste selgituste andmisega on tegemist siis, kui selgitatakse mingi konkreetse seaduse, konkreetse paragrahvi, konkreetse lõike, konkreetse punkti sisu ja tähendust. Õigusabiga on tegemist siis, kui antakse mingite konkreetsete eluliste asjaolude osas õiguslik hinnang. Inspeksioon ei osuta õigusabi. Seetõttu on meil Teie kirjale võimalik vastata ainult selles osas, mis jääb selgitustaotluse raamidesse.

Igasuguseks isikuandmete töötlemiseks (sh andmete vaatamine, päringute tegemine jms) peab lähtuvalt isikuandmete kaitse üldmääruse¹ (IKÜM) artiklist 6 esinema õiguslik alus. Eriliigiliste isikuandmete töötlemisel on lisaks vajalik, et esineks üks IKÜM artikkel 9 lõikes 2 toodud punktidest², mis lubaks eriliigilisi (antud juhul terviseandmeid) töödelda, ning muul juhul on eriliigiliste andmete töötlemine keelatud. Terviseandmed on isiku füüsilise ja vaimse tervisega seotud isikuandmed, sealhulgas temale tervishoiuteenuste osutamist käsitlevad andmed, mis annavad teavet tema tervisliku seisundi kohta (IKÜM artikkel 4 p 15).

Võlaõigusseaduse (VÕS) § 768 lõike 1 kohaselt peavad tervishoiuteenuse osutaja ja tervishoiuteenuse osutamisel osalevad isikud hoidma saladuses neile tervishoiuteenuse osutamisel või tööülesannete täitmisel teatavaks saanud andmeid patsiendi isiku ja tema tervise seisundi kohta, samuti hoolitsema selle eest, et tervishoiuteenuse osutamist kajastavates dokumentides sisalduvad andmed ei saaks teatavaks kõrvalistele isikutele, kui seaduses või kokkuleppel patsiendiga ei ole ette nähtud teisiti.

Seadusest tulenev alus terviseandmete väljastamiseks võib olla kahetine – kas andmete avaldamist lubav või selleks kohustav. Kohustus patsiendisaladuse avaldamiseks võib tuleneda mõnest

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=ET>

² IKÜM artikkel 9 lõike 2 punkti h lubab eriliigiliste andmete töötlemise kui see on vajalik ennetava meditsiini või töomeditsiiniga seotud põhjustel, töötaja töövõime hindamiseks, meditsiinilise diagnoosi panemiseks, tervishoiuteenuste või sotsiaalhoolekande või ravi võimaldamiseks või tervishoiu- või sotsiaalhoolekandesüsteemi ja -teenuste korraldamiseks, tuginedes liidu või liikmesriigi õigusele või tervishoiutöötajaga sõlmitud lepingule ja eeldusel, et lõikes 3 osutatud tingimused on täidetud (ametisaladuse või saladuse hoidmise kohustus).

valdkondlikust õigusaktist. Sellisel juhul on seadusandja otsustanud, et avalik huvi on olulisem patsiendi huvist hoida tervishoiuteenuse osutamise käigus avaldatud andmed saladuses, nt abivajavast lapsest teavitamise kohustus.³

Samas *lubav* alus saladuse hoidmise kohustusest kõrvalekaldumiseks saab olla mh vastamisel kohaliku omavalitsuse (KOV) nõudele seoses neile seadusega pandud ülesannete täitmisega, näiteks isiku kinnisesse asutusse paigutamise menetluses⁴. Isiku kinnisesse asutusse paigutamine ilma tema nõusolekuta saab toimuda ainult kohtu loal ja eeldusel, et isikul esineb raske psüühikahäire⁵.

Psühhiaatrilise abi seaduse (PsAS) § 5 lg 2 sätestab, et psühhiaatrilist ravi ja diagnoosi puudutav teave on isiku eraelu saladus ja selle edastamine väljapoole raviprotsessi on lubatud ainult isiku enda või tema seadusliku esindaja kirjalikul nõusolekul, samuti uurimisasutuse, politsei, prokuratuuri, kriminaalhooldusosakonna või kohtu seadusest tuleneva nõude alusel, muuhulgas isiku elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele ja isiku lähedastele ulatuses, milles see on vajalik neile isikutele seisukoha või kaebuse esitamiseks isiku kinnisesse asutusse paigutamise menetluses.

PsAS § 5 lõikes 3 sätestatud arsti konfidentsiaalsuskohustuse eesmärgi silmas pidades tuleb PsAS § 5 lõiget 2 tõlgendada nii, et see lubab asutusele viimase nõudmisel esitada üksnes info selle fakti kohta, kas isik on ravi saanud ning seoses millise diagnoosiga. Norm ei anna aga alust VÕS §-s 768 sätestatud saladuse hoidmise kohustusest kõrvalekaldumiseks laiemalt, s.o avaldada andmeid ravi täpsema sisu, diagnoosi nüansside ning ravi käigus teatavaks saanud muude asjaolude kohta, rääkimata kogu haigusloo avaldamisest⁶.

Märgin ka, et kohtu hinnangul ei loo ükski seadus iseseisvat õiguslikku alust nõuda kutsesaladust hoidvalt tervishoiutöötajalt patsiendi andmeid laiemas ulatuses ega anna ka arstile õigust kutsesaladust laiemalt avaldada, kui seda võimaldavad VÕS § 768 ja seda täpsustavad sätted (nt PsAS § 5)⁷.

Seega on KOV-il õigus andmete vastutavalt töötlejalt saada teavet isiku tervisliku seisundi kohta, kui olete veendunud, et andmete küsimiseks on olemas õiguslik alus. Juhin tähelepanu, et ka õigusliku aluse olemasolu ei tähenda, et välja võib anda kogu teabe tervisliku seisundi osas. Teie kohustus on hinnata, kas andmete väljastamine küsitud ulatuses on põhjendatud. Kahtluse korral on Teil õigus üle küsida, milliseid andmeid vajatakse ja miks just sellises ulatuses andmed on vajalikud eesmärgi täitmiseks.

Loodan, et selgitustest oli abi.

Lugupidamisega

Anu Suviste
jurist
peadirektori volitusel

³ RK lahend [1-20-5071](#) (1.04.2022), p 20 jj

⁴ Kohtule vastava avalduse ja kohtu korraldusel vajalike dokumentide esitamine on üldjuhul KOV ülesanne, vt [tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) 54. ptk.

⁵ Vt [sotsiaalhoolekandeseaduse](#) § 105 ja [psühhiaatrilise abi seaduse](#) § 11.

⁶ RK lahend 1-20-5071 (1.04.2022), p 28

⁷ samas, p 30